

9. třída Český jazyk 5. část

- nejprve si opravte nebo doplňte cv. 1 s. 20 pracovního sešitu, měli jste využít jednotlivé termíny ze zápisků o stavbě slova a tvoření slova

Tvoření slova (levý sloupec)

- slovo odvozené
- slovo základové
- slovotvorný prostředek
- hlásková změna
- slovní druh
- slovotvorný základ

Stavba slova (pravý sloupec)

- předpona
- přípona
- koncovka
- nulová koncovka
- předponová část _____ příponová část
- kořen

zápis do sešitu:

- látku si pročtete v učebnici s. 22, 23

Tvoření nových slov

- 3 základní způsoby:

1) odvozování – pomocí předpon a přípon vznikají slova odvozená (např. voda – vodní)

2) skládání – ze dvou samostatných slov vznikne jedno (např. mžik oka – okamžik)

- složenina **vlastní** – po rozdělení slova jedno z nich v tomto tvaru neexistuje,
slovotvorným prostředkem je zde spojovací samohláska (konektém)

- např. modrooký = modré oko – změna tvaru

- složenina **nevlastní** - jak se slovo rozdělí, tak ty tvary beze změny existují – např.

okamžik = mžik oka

3) zkracování – z původního víceslovného názvu se využijí obvykle jen první písmena (KRNP)

– Krkonošský národní park)

- zkratková slova se používají v textu, ale čtou se v plném znění

- např. (čtete například), př. n. l. (čtete před naším letopočtem)

- domácí úkoly:

- **uč. 23 cv. 3, 5, 6, 7** – splníte dle zadání učebnice

- **uč. 23 cv. 8** – u prvních 10 slov provedete slovotvorný rozbor (Tvoření slova – pod sebe napíšete slovo z učebnice a slovo základové, tedy od čeho to vaše vzniklo, pojmenujete společný slovotvorný základ a u vzniklého ještě slovotvorný prostředek)

- např. – ž e h l i č k a - sl. prostředek
                    ž e h l i t
                    sl. základ

- **uč. 23 cv. 9** – u prvních 5 slov provedete rozbor stavby slova (Stavba slova – vydělíte jednu nebo více předpon, kořen, příponu nebo více přípon a koncovku – slovo nemusí mít všechny tyto části)

- např.   č e r n o v l a s ý   toto slovo je složené, proto má dva kořeny
                                    | | | |
                    kořen – koncovka – kořen – koncovka
                                    (konektém)

- **prac. sešit s. 21 cv. 1a** – pouze určete, o jaký druh tvoření slova se jedná (O=odvozování, S=skládání, Z=zkracování)

- **dobrovolný úkol – prac. sešit s. 22 cv. 5** – doplníte slovotvornou mapu slovy z nabídky, některá slova jsou umístěná, to musíte respektovat. Projděte si, jak bylo co odvozováno, podle toho zkuste doplnit celou mapu.

Odevzdání úkolů ke kontrole:

Úkol odevzdáte ke kontrole mailem do pátku 17. dubna.

Mail posílejte na adresu hafernikova@zskasejovice.cz